

Пам'ять житиме вічно...

... Два дні насиченої роботи дозволили учасникам глибше осмислити ті проблеми, які постають під час вивчення історії Голокосту у школах. Зацікавленість до тематики семінару виявили владні структури Кременецької районної державної адміністрації. Привітала учасників Р. Лисик – представник відділу освіти. Вразила всіх емоційно-чуттєва, хвилююча розповідь п. Н. Двигаило, члени родини якої порятували євреїв у роки нацистської окупації. Небайдужість до трагедії Іншого, моральне співпереживання, збереження наступності поколінь та історичної пам'яті нації – ось основні мотиви співжиття різних народів. У лекціях, які прочитали науковці, що глибоко досліджують проблеми геноциду не тільки євреїв, але й ромів, у роки Другої світової війни, піднімалися наступні проблеми:

- історична ретроспектива єврейсько-польських та єврейсько-українських взаємин у міжвоєнний період на території Західної України;
- концептуальні засади формування єврейсько-європейських взаємин у Середньовіччі, Новому та Новітньому часах, насамперед культурного обміну і їх взаємопроникнення;
- генеза Голокосту (Шоа) і його динаміка протягом 30-40-х років ХХ століття;
- «ромське питання» і підходи щодо його реалізації нацистською Німеччиною.

М. Тяглий зупинився на генезисі, втіленні та регіональних особливостях «остаточного розв'язання єврейського питання», розкрив динаміку формування юдофобства. Крізь історичний аналіз він дав можливість слухачам отримати розуміння поетапного формування несприйняття суспільствами та народами єврейства і допоміг визначити ті концептуальні засади, розкривши які, суспільство отримає можливість реалізувати толерантні принципи у принципах поліетнічного співжиття. А. Подольський запропонував учасникам семінару періодизацію та особливості перебігу Голокосту на українських землях. Колаборація як вічна проблема міжетнічних стосунків, зрада власних національних морально-етичних принципів, формування механізмів знищення і самознищення як результату насильства над іншими – ця проблема не може бути вирішена в одній площині, вона потребує пошуку причинно-наслідкових чинників в конкретній ситуації.

Історія Голокосту – не лише інструмент формування громадянських компетентностей в поліетнічному суспільстві, а й особлива сторінка історії, яка застерігає і потребує постійного вивчення як трагічного явища і єврейства, і світової спільноти. Саме трагедія Голокосту спонукали світ зафіксувати правила – права людини, які є необхідним компонентом будь-якого цивілізованого державного права.

Важливим було на семінарі те, що учасники мали змогу отримувати на свої запитання від науковців. Обговорення допомагало сформуванню акценти чи змістити їх і тим самим чіткіше та повніше побачити картину особистого, суспільного та державного, конкретного та загального, форми та змісту. Крім теоретичних лекційних занять, проводилися практичні заняття О. Войтенком, В. Бобровим, О. Охредьком. Під час їх проведення учасники дізналися про концептуальні засади тренінгів з питань Голокосту, повправлялися у проведенні інтерактивних прийомів, що розкривають емоційно-мотиваційну глибину запропонованих історичних джерел. О. Охредько познайомив учасників семінару з механізмами діяльності пошукових систем та сайтами, що дозволяють познайомитися з інформацією про різні аспекти Голокосту – релігійні, соціальні, економічні, мистецькі, поліетнічні тощо. О. Войтенко та В. Бобров зупинилися на аксіологічних принципах роботи над темою: концептуальний та контекстуальний підходи, міждисциплінарне та багатоперспективне вивчення, формування критичного аналізу та недопущення спрощеного, стереотипного, упередженого ставлення до подій, використання місцевого матеріалу по темі, уникання психологічних навантажень (травмованості) темою.

Трагедія завжди об'єднує. Об'єднує у бажанні застерегти світ і зберегти історичну пам'ять про трагедію. Ми повинні пам'ятати про Голокост у контексті світової історії та історії України, щоб життя залишалось Життям у боротьбі зі злом.

*Василь Дяків,
вчитель історії*